

I g a n i e - *historia i współczesność*

Iganie (obecnie podzielone na dwa sołectwa Stare i Nowe Iganie) – wieś położona na Wysoczyźnie Siedleckiej przy drodze krajowej nr 2 w gminie Siedlce, 4 km od centrum Siedlec, licząca 1771 mieszkańców (razem Nowe i Stare Iganie, dane z 2017 roku), nad rzeką Muchawką, lewym dopływem Liwca.

*tekst i zdjęcia: Wiesław Tarkowski, MODR Oddział Siedlce
wieslaw.tarkowski@modr.mazowsze.pl*

Iganie są znane z historii jako miejsce zwycięskiej bitwy podczas powstania listopadowego 10 kwietnia 1831 r. Do dnia dzisiejszego stoi dwór pamiętający tamte czasy. O igzańskie zabudowania dworskie, blokujące dostęp do grobli na Muchawce, walczone przez kilka godzin. Dowódcą sił polskich w tej bitwie był gen. Ignacy Pantaleon Prądzyński. Prądzyński dysponował w tym starciu niespełna 7 tys. żołnierzy i 14 działami. Gen. Grigorij Rosen miał ponad 10 tys. ludzi wspieranych ogniem 36 armat. Bitwa rozpoczęła się o godz. 15.00 polskim atakiem na Iganie od strony Żelkowa. Po dwóch godzinach walki, gdy zdawało się, że Rosjanie są bliżsi zwycięstwa, gen. Prądzyński rzucił w bój ostatni odwód. Polskie kontrnatarcie zatrzymało atak doborowych jęgrów. Naszym udało się zdobyć groblę i most na Muchawce.

Żołnierze Rosena, walczący na wschodnim brzegu rzeki, poszli w rozsypkę, zginęli lub dostali się do niewoli. Rosjanie stracili blisko 5 tys. zabitych i rannych, przy polskich stratach, wynoszących zaledwie 400 żołnierzy. Zwycięstwo to – jak wiele innych w polskiej historii – nie zostało wykorzystane.

Miejsce bitwy upamiętnia wzniesiony w tym miejscu pomnik, odsłonięty 13 września 1931 r., dobrze widoczny z trasy K2. Czasy powstania przypomina również mogiła kapitana Hipolita Stokowskiego z pułku grenadierów, który poległ pod koniec bitwy igńskiej. Zginął od kuli armatniej, która urwała mu głowę. Dopiero 6 lat później wdowie po Stokowskim i jego matce władze carskie pozwoliły wznieść niewielki pomniczek, bez żadnych napisów prócz imienia i nazwiska. W takiej formie zachował się do dziś. Wracając do dworu – jego budowę ukończono w 1828 r., o czym świadczy wyryta nad arkadą komina data. Dwór mury z cegły ceramicznej został wzniesiony na planie wydłużonego prostokąta. Należał do wyjątkowo, jak na owe czasy, skromnych – proste okna, czterospadowy dach kryty gontem (obecnie

10

*Pomnik upamiętniający poległych w Bitwie pod Iganiami
(zdjęcie z 2015 roku)*

Rzeka Muchawka

Dwór w Iganiach - zdjęcie z 2015 roku

trzyśpadowy kryty płaskim eternitem), gładkie elewacje. Jedynie od strony frontowej umieszczono kryty dwuspadowym daszkiem niewielki przedsionek zwieńczony trójkątnym szczykiem. Od frontu znajdował się również kolisty podjazd oraz niewielki park użytkowo-spacerowy, po którym pozostały dwa szpalery drzew. Ostatnimi właścicielami przed II wojną światową byli Grabowscy. Po wojnie, jako niewielka własność ziemiska, majątek nie uległ przymusowej parcelacji, był natomiast dobrowolnie sprzedawany po kawałku. Dwór popadał w ruinę, zanim jednak ona nastąpiła, nakręcono w tym miejscu sceny do filmu „**Noce i dnie**”.

W tej chwili w budynku tym powstaje Muzeum Powstania Listopadowego, które będzie oddziałem Muzeum Regionalnego w Siedlcach.

Obecnie Iganie, zarówno Nowe, jak i Stare, to bardzo nowoczesne miejscowości w pełni zwodociągowane i skanalizowane oraz zaopatrzone w sieć gazową. Bliska lokalizacja i dobre połączenie z Siedlcami oraz położenie przy trasie K2 sprawia, że chętnie osiedlają się tu nowi mieszkańcy.

Pisząc o Iganiach, nie sposób nie wspomnieć o wymienionej wcześniej rzece Muchawce. Jest to niewielka rzeczka, ale bardzo malownicza i w konkursie internetowym na Rzekę Roku 2014 Klubu Gaja zajęła III miejsce. Najpiękniejszą polską rzeką została Rawka, która wyprzedziła Świder. Jak by ktoś jechał trasą K2 na wschód, może zatrzymać się w Iganiach, by zobaczyć miejsca, które zostały tu przedstawione.

